

שך ממעמד 53) שך מאריה רילקה מגרמנית ל-תית.

לשמור על ישות כלשהי

דוע הרגשת שאתה צריך לחזור לכאן? ימי התחילו כאן והו זה. כש-תי לכאן היה לי רק דרכון הירדני שלי נגנב בתקופת המלחמה. ב-67 הייתי כאן, כך שלא ניתנה לי היתר-הגירה. התגוררתי בתל-אביב, וכל שלושה שנים נאלצתי לעזוב את הארץ וזוהי בעיית-הזהירות קשה. הדרך הישנה שלי להתמודד איתה היא בשפת-התיאטרון. אני מפתח את הנושא בהצגה האחרונה שלי, אלף לילה ולינה של מיידה האבן. אל ההצגה אלף לילה ולינה יהודיה אמריקאית קיבלה אור-

אמירה יפה. איך בדיוק אתה רוצה שנעשה את זה? אני רוצה להיכנס לדיון פוליטי. בעיית הפלסטינים היא יותר מדי מסובכת. אין זו שאלה אם להחזיר את סיני או לא. גם אם תהיה מדינה פלסטינית ישארו בעיות חמורות. חלק מקבוצת אל-הנוואתי הם ערבים תושבי הגליל. מה יהיה עליהם, למשל? רק"ח טוענת שהם אורחים ישראלים. ובתור שכאלה הם צריכים לדרוש שוויון זכויות. במקומות אחרים אומרים להם שמעמד שווה למי עמדה הפלסטינים במחנות בביירות. זוהי בעיית-הזהירות קשה. הדרך הישנה שלי להתמודד איתה היא בשפת-התיאטרון. אני מפתח את הנושא בהצגה האחרונה שלי, אלף לילה ולינה של מיידה האבן. אל ההצגה אלף לילה ולינה יהודיה אמריקאית קיבלה אור-

עם אשתו ג'קי לא יהודיה במיוחד

ישראלית ואחרי שהתחנתי בארצות-הברית קיבלתי זכר-שלב תושב-קבע בישראל. איך השפיעו עליך המאורעות ואן ב-1970? ו היתה נפילה גדולה של הערבי. הדלתות היו פתוחות לאמצעי-ביטוי חדשים של הפלסטיני. במשך חודש רק בנו לכל תחנות הרדיו. היינו יכחים בעיר העתיקה עד לשקטנות של הלילה. כך קמ' קבוצת-תיאטרון בשם בל'ן, ושה - בלונים. קבוצה זו, מה בעצם תנועה. פעלה מי ועד 1977. זו היתה היוולד של אנרגיה ספונטנית. מעצם לא היתה הקבוצה יכולה יוק מעמד. היא לא היתה בעי-אידיאולוגיה אחידה. הקבוצה רקה. וב-1977 נוצר גרעין מגור, ויחד, ויסדת את א-הכוואת. מה פירוש השם?

מה הקבוצה היתה מספר-סיפורי מהגדה. היו הרבה יזמים ויזמים. לא רציתי שהוא יהיה זמן. כי רוב הקבוצות הפלס-ות האחרות, הפוליטיות או ה-ותיות, קוראות לעצמן בשמות עצים. כמו קבוצת התיקווה ה-לרות, לדוגמה. ההצגה הראשונה שעשיתי עם נכוואתי קראה בשם האב והבן. היא דנה במעמדה של הנה הפלסטינית בחיי היומיום וההכיוו. זו היתה ביקורת פה על האב הערבי שרוצה אחד. לקדם את אשתו עלידי יי מטומטם של מודלים מער-יים. ומצד שני שום דבר לא תנה. היא חיה בצילו של ה-מדינות ומנותקת מהמסורת בית המפוארת, שאותה היא מייחשת. האבן העברי. אני מתכוון שים קאנים, שהיו שומרים על שהי ישות בעלת תוכן. זהו אא העיקרי שבו אני מתמקד. אהה מכיר בישראל?

אני חושב אם אומר שאני מכיר יתני-ישראל לא. אני מבין יני לחיות ביחד ומעדיף ש-הה זאת - באווירה הומאנית ר-קרטית.

מתלווה סיפור מיוחד במינו. הי איש שומד מאחורי ההפקה אינו אלא ז'רום סאבארי, הבימאי הצר-פתי של הקירקס התאגי הדגול. קבוצת-התיאטרון שלו, המשלבת קירקס ותיאטרון, היא אולי הק' בוצה הפופולרית ביותר בצרפת ובארצות אירופה אחרות. לפני שנתיים הגיע סאבארי ל-ארץ במיסגרת הפסטיבל הישראלי. מכיוון שיש לנו סוכן משותף, הוא בא לראות את האב האט והבן, התלהב וביקש להפיק את ההצגה הבאה שלנו בדרום-צרפת. משום מה הוא מצא הרבה מקבילות בין סיגנון המישחק הקירקסי שלו ובין הסיגנון הליצני שלנו. הוא נהג לומר למארגני הפסטיבל הישר-אלי: יש לכם בחצר האחרית קבוצת תיאטרון שהזמנתי אותה להציג אצלי, ואתם אפילו לא שמעתם עליה!

ביוני 1982 העלינו את אלף לילה ולינה בדרום-צרפת. אחרי הפרמיירה שילנו עם ההצגה ברח-בי אירופה והגענו לכאן בספטמבר. חיכינו לאישור מהצנזורה והופענו בדיוק בזמן הטבח בצבריה ובא-תילא. נאלצנו להפסיק ומנית הצנ-ההצגה בגלל קשיים טכניים והור-טר מקום פיסל לנהל את החזרות. במאי אחדש את ההופעות, כני-ראה בתיאטרון חיפה, בנווה-צדק. מדוע אלף לילה ולינה של מיידה האבן?

לקחתי את סיפורי שחרודה כי מיסגרת. ראשית בגלל הקירבה שלנו לחומר ושנית בגלל האפש-רויות האסתטיות שטומן החומר בחובו מבחינת התפאורה, הצנ-עם, הקצב והסיגנון. לתוך אותו סיפור-מיסגרת הכנסנו פגישה א-כרוניסטית עם מיידה האבן. מיידה האבן היא הגיבור העכשו-וה זהו גער בן 15 המיידה אבנים. כל פעם שמענו שמהו זה זוגדה ה-מעריבה, זה היה בכות, הילדים הקטנים שהזינו את המאורעות מיידה האבן הוא חתול-רחוב. שאף פעם לאינו מודל. אפשר להשוות אותו לדודי פוחל גולית - ואם זה לא היה כל-כך עצוב, עוד היינו יכולים להתפוצץ מצחוק.

אוריאלה וויט

הורסקוב

(המשך ממעמד 29) בצורת נחש, נשר או עקרב. מאפ-רות בצורת גולגולת או פסלונים בדמות מלאך-המוות.

קשת

לא בעיה, רק לא להביא להם מתנה יקרה מדי או מכבדה. הם אינם רוצים להישאר חייבים ומ-עדיפים לוותר על מתנה חובש עיניים, אך אם כבר מביאים, או נעלי-ספורט, חולצת-ספורט, או כל דבר אחר שקשור לתחום זה. גברים מאוד אוהבים אפטר-

דל"ים לא חשובה המתנה העיקר שהיא חתיה עטופה בנייד עטיפה סגול

שייב מיוחד ובכלל נהנים להתי-בשם. ספרים בכל נושא ישמחו אותם מאוד, אך בעיקר הם עוס-קים בפילוסופיה, דת, גיאוגרפיה ואמנות. עיצעים מתאימים להם כי הם קשורים לטבע. אך לא צמחים ורשמים, רק מהסוג ש-אינו דורש טיפול מיוחד.

גדי

גדיים אוהבים מתנה פרקטית הנשמרת לעד. לא טוב להביא להם משהו המתקלקל מהר, זה נגרום לרונן וישיג מטרה הפוכה. כלים עתיקים, ובכלל כלים נאים וחזקים אוהבים עליהם, ספרים מיקצועיים בתחום שבו הם עוס-קים וכן בגדים שמושיים. עצי-צים עם רקפות או צמחים מטפ-סים וכן תכשיטים שמשוּבצות בהם אבני טורקיז שביאו להם מול. מתנה שהם מקבלים נשמרת זמן רב באריותה המקורית. חבל להם לפתוח את האריותה, ועוד יותר חבל להשתמש במתנה.

דלי

המתנה לא כל-כך חשובה, ה-עיקר שהאירוע שקשור בה יהיה חברתי, ושהרבה אנשים יוכלו ליהנות איתה. על כל פנים, המתנה צריכה להיות מקורית ובלתי צפויה. כל מיני מחשבי-כיס או מחשבים גדולים יותר, טרניזיסטורים או צעצועים יוצאי-דופן שיש טיבם איזו המצאה מקורית וחדישה. אפילו עקרת-בית שתקבל סינור או מגבת, כדאי שתהיה עליהם כתובת משו-כדאי או מצחיקה. ואם אפשר, כדאי לעטוף את המתנה בנייר סגול.

דגים

דגים אוהבים פינוקים, אך כשהם מקבלים מתנה, לא נעים להם והם אינם יודעים איך לה-גיב. הם לא מרשים לעצמם לש-מוח. מה הם אוהבים? קצף לאמבטיה, סבונים מרוחים, פוד-רה ריחנית, מערכת לאיפור ב-גוונים כחולים, ירוקים ואפורים כסופים. אקוואריומים עם דגי זהב, משקאות אלכוהוליים, ארון קטן או קופסה לתרופות, עצי-פיס ערטילאיים ואבזרים לחדר-האמבטיה ותכשיטים שמשוּבצות בהם אבן האקוואמריין. טוב לע-טוף את המתנה בנייר צלופן כחול-ירוק, ובכמה עטיפות, כדי שהמתנה תהיה מיסתורית.

אז והיום

(המשך ממעמד 51) מילחמה. המחזה שנתגלה לצלמי-חוף של הטלוויזיה הזרות ונרר בהם השתאות: על ספות המועדון נשכבו בזה אחר זה חברי המועדון ותרמו דם. אחרי שגמרו לתרום, כאילו לא קרה דבר, קמו מהספות. נעו בטיבעיות על הרחבה, לקול מוסיקת-ריקודים.

בשעה 11 בלילה הגיעו למקום רופאה ושתי אחיות לבושות לבן. הפכו את הדיסקוטק לבית-חולים. הן חיברו את הכיסאות, ערכו את הספלים והציבו את המכשירים. ציפורי-הלילה שהגיעו לשם ב-אופן קבוע, ראו את התורמים וה-צטרפו אף הם. עמליה ארבל, בעי-לת הגלריה הנושאת היום את שמה, היתה אז בין התורמות. נחום ("תחש") קפלן תרם דם מהול בוויסקי.

כתבירה הטלוויזיה של טי-בי-אם, שצילמו את האירוע, אמרו: "גם אם נחיה הרבה שנים ונראה הרבה דברים, לא נוכל לעולם לשכוח את המראה הזה." כעבור כמה שנים, בגלל בעיות של רישון והתנגדות השכנים, לקח את המועדון אמרגן בשם ששון שבתאי, העניק לו את השם מועדון 77. על יסוד מספר הבית ברח' בך יהודה שבו הוא שוכן, וערך שם מופעי עירום ופורנוגרפיה. חיש מהר הגיעה למקום המיטרה וסג-רה לשבתאי את המועדון.

בורשט

ופירושקי

כך הגיעה לתמונה, מי שהי-תה מלכת חייה-הלילה של תל-אביב באותם ימים - פרדריקה ("פרדי") סגל. לפרדי, היה מו-עדון שנשרף בטטילת של תל-אביב, והיא חיפשה אז מקום חדש. על השתלשלות העניינים מאז, מספרת היום פרדריקה: "לקחתי את המועדון הזה, רציתי לעשות ממנו מועדון בסטיל שלי, וזה לא

בעלת-מועדון פרדריקה לעשות מועדון בסטיל שלי

הצליח לי. לכן החלטתי להפוך את המועדון למיסעדה רוסית, ו-קראתי לה קלינקו. השותף שלי לעסק היה איש-המיסעדות מנפרד כץ. המיסעדה הלכה יפה מאוד, אבל אני לא אהבתי את הרוסים. עזבתי את המיסעדה ונסעתי ל-אמריקה. אז רכשו את המיסעדה קבוצת רוסים, עולים חדשים, שני-תנו לה את השם הנוכחי בריזוקה. לפני ארבעה חודשים רכש אותו מייק גולדשטיין הקרח. בפתיחת מועדונה הצהירה פרד-ריקה: "אני רוצה ערב לכאן יבואו נשים בשמלות ערב וגם בגינס - העיקר שירגישו בנוח. עליידי ה-מועדון הזה אני רוצה ליצור קשר בין הבוהמה לחברה הגבוהה." כשסיפר העולם הזה לפרדריקה, על ערב הרוקים והזרקות בנוסח של היום, הפטירה: "כמה נחמד!" ניררה גל

חזרה לאל-עריש

(המשך ממעמד 35) נופפים ברוח - שניים מצריים מן הצד הזה ושניים ישראלים מן הצד השני. ובאמצע כמה שכבות של גידרות-ברזל חדשות וביניהן מעין שטח-הפקר שרוחבו כמה מט-רים. מהעבר השני, על גג בניין ישן, נבנה מיגדל-תצפית, עליו ישב חייל ישראלי והסתכל עליו.

באופן אוטומטי הרמתי את הי-מצלמה, אך חייל מצרי, במדים כחולים, ניגש אלי והסביר לי, בעברית, שאסור. ביקשנו לראות את הקצין האחראי, כדי לבקש רשות לצלם את גדר הגבול. החייל הוביל אותנו לצריף מעץ, צבוע תכלת, והכניס אותנו לחדר קטן שקירותיו חשופים. שם, ליד שול-חן-כתובה, שהיה הרהיב היחיד בחדר, ישב בחור צעיר במדים ודרגת סגן נוצצת על כתפיו. הוא קם וחיבר אתנו, והושיט את ידו ל-שלום. סיפרנו לו מה רצוננו, והוא הסכים שצלם, אבל לא לפני שני-שתה איתו תה. הסכמנו.

בעודנו מחכים לתה, סיפר לנו הקצין, בעברית, כי הוא בן 23, מקאהיר, ולמד עברית באוניברסי-טת אל-שאמס שם. הוא אמר ש-דרך השער שנמצא בגדר עוברים יומיים כ-70 פועלים מן הצד המצרי של רפיח לצד השני, שם הם עובדים. פרט להם איש אינו עובר דרך מעבר-גבול זה, וכולם משתמשים במעבר הרישמי.

התה לא מיהר לבוא, ובנתיים עישנו איתו סיגריה מצרית קרי-אופטרה. אחרי שתיתת מה מצרי חזק, יצאנו החוצה לצלם את הר-גבול. לידנו התקבצו כמה נערים שהגיעו זה עתה בטטיל של בית-ספר ממנצורה, עיר בלב מצריים. הם הסתכלו בהתפעלות על הגבול וביקשו להצטלם איתנו על רקע הגדר. הצצלמנו, אכלנו משהו ב-רפיח המצרית, ומיהרנו חזרה אל המסוף. חזרה לארץ.

צפיינו להתמנה ארוכה ומייגעת במסוף המצרי. התכווננו לזה נפ-שית. אך להפתעתנו, היה המסוף ריק כמעט לחלוטין. בחור צעיר בדק את הפצינו ושלח אותנו ל-דלפק לבדיקת הדרכונים. מסרנו אותם, וקיבלנו את התשובה הר-צפויה - חמש דקות. מייד התמקמתי ליד כל המיזודות. אורי אבנרי הלך בינתיים לבנק, להח-ליף בחזרה את שאריות הכסף המצרי.

באופן מפתיע, אחרי חמש דקות בדיוק, קרא לי הפקיד הוויטי לי את הדרכונים. ניגשתי לבנק ושם ראיתי מחזה מדהים ביותר. מאחורי חלון זכוכית גדול, הפונה אל הר-אולם, היה משרד מודרני, ובו שני שולחנות-כתובה חדישים. תמונה רישמית של הנשיא מובארכ היתה תלויה על הקיר, ופקיד ב-חליפה ועניבה ישב ליד אחד השו-לחנות ורשם רשימות ומילא כל המניעים. ומילו, ממש באמצע החדר, ישב בחור צעיר, כשעל כתפיו מונחת חתיכת בד ירוקה גדולה, ומעליו עומד אדם נוסף עם זוג מיספרים ביד ומספר אותו. כך, באמצע הבנק של מצריים, עסקו השניים בתיספורת. ליד הר-שולחן השני, גמר בדיוק באותו הזמן אורי אבנרי את כל הסידורים הכספיים, ויכולנו לצאת החוצה.

אספנו את החבילות והתכוונו לצעוד לכיוון המסוף הישראלי ול-עבר המכונות שנשארה הארץ ומל-בחולות. כמובן ששוב הסבירו לנו ש-לא ניתן לעבור ברגל וחיכינו ש-ימלא האוטובוס שיקח אותנו ל-ישראל.

הדבר היחיד שהיה חסר, כדי להשלים את התמונה, היה ביקור בצד הישראלי של הגבול ברפיח. יכך אכן עשינו. נסענו לתוך הר-עיר, ושם חזרה אותה התמונה - רחוב רחב, שחולק ונעשה שומם לקראת הגבול. צילמתי את הגבול מן הצד השני, כדי שהתייעוד יהיה מושלם, ונסענו חזרה לכרך הסואן, תל-אביב. מצריים כל-כך קרובה, אבל כל-כך אחרת.